

(המשך מעמוד 14)

נסיעתך כליכך מוקדם הזמנת בעצם, לחצים שיחזירו אותך ארצה.

אני לא טיפוס שאפשר ללחוץ עליו, כך שלא הזמנתי לחצים. עם רפי אדרי יש לי קשרים אישיים טובים. הוא שוחח איתי מיספר פעמים כשהייתי בקפריסין. בשלב שבו היה ברור לי שלא אקבל את האישור הירדני, ושימוש המועצה עומד להינעל. אדרי סיפר לי שפרס מוראג ועוקב אחר העניין, ומכחינה טכנית היה מאוחר עם האישור, אז אמרתי לו שאני חוזר. אילו היה לי אישור, הייתי טס. למרות כל השידולים.

אני יומתי את השיחה לאדרי. לא הוא יום אותה.

אתה טילפנת לו?

שמעתי בקפריסין ברדיו, שכאן שמח סביב הנסיעה שלי. אז טילפנתי לו לכנסת. והוא היה מאושר לשמוע את קול הנערך.

למה טילפנת לו?

כי הם לא ידעו איפה אני.

גם אשתך לא?

ידעה שאני בקפריסין. לא ידעה באיזה מלון. לא רציתי שידאגו, וחשבתי שיש איוז

במעמקי ליבי חשבתי על פוליטיקה. והצער הראשון היה כסנף הסדרות המורים. אחר-כך נבחרתי להנהלת המחלקה הערבית בהסדרות. ואחר-כך כחבר מרכז הסדרות המורים, התעריתי במיפלה בנצרת ובגליל המיוחזר ונבחרתי כיו"ר הנהלת המחוז.

מה היו תוצאות הבחירות האחרונות באיכסאל?

באיכסאל תמיד רק"ח היתה במקום הראשון. בבחירות האחרונות המערך קיבל מקום ראשון. בגלל מועמדותי לכנסת.

מי הציע אותך לרשימת המועמד?

מדום לכנסת של המיפלה. רענן כהן? בכלל לא. לא הצעתי עליידי אף יהודי, ואף יהודי במיפלת העבודה לא השתתף בבחירותי. עברתי שני שלבי התמודדות. התמודדתי כמחוז ונבחרתי ראשון, התמודדתי בהתמודדות הארצית בין כל המחוזות הערביים במדינה ונבחרתי ראשון. רק אז מוקמתי במקום ה-42.

איך סבור כי חבריכנסת ערבי במיפלה ציונית הוא בעצם בובה לראווה?

יכול להיות שהמיפלה חשבה שאני חבר-

ראו אותך שקוע בשיחה ארוכה עם מאיר כהן-אבידוב. מה לך ולו?
צקעתי עליו במליאה כמה פעמים. הוא בא אליי אחרי שכניתי אותו. כהנא מס' 2, ואמר לי שהוא רוצה לשוחח איתי. שאני לא מכין אותו. אמרתי לו: אני חושב שאני מכין אותך. אמר לי: בכל זאת, בוא נשוחח. אמרתי לו: למה לא? הוא בא אליי למלון הילטון. סיפר לי את

„אנחנו מהווים 17% מאוכלוסיית המדינה. משלה בלי נציג ערבי, היא לא משלח העם כולו!“

הסיפור האישי שלו וניסה לשכנע אותי שאיננו גזען, ויש לו קשרים טובים עם האוכלוסייה הערבית בחיפה. הוא דיבר הרבה. אמרתי לו בסוף: לא שיכנעת אותי. כי הדימוי הציבורי נוצר עליידי האדם עצמו. עליידי מעשיו ועליידי דבריו, והדימוי של גזען רבך כך בגלל מה שאתה אומר ועושה. כשתשנה את מעשיך ודבריך, הדימוי שלך ישתנה. ואז אשתכנע. הוא בא אליי ודיבר ממש מתוך הלב. סיפר לי על הטרגדיה האישית שלו, על בנו ועל אחיו. שוחחתי עם ערבית או בערבית?

בערבית.

מבחינה אישית, הרגשתי סימפטיה לתלואותיו — לא, לא רוצה לקרוא לזה סימפטיה, הבנה במישור האנושי זה יותר מתאים. קשה להגיד שאני מסמפט אותו.

אימרים שאתה רואה רחוק ורוצה להיות שר בממשלת ישראל, או לפחות סגן-שר.

אני חושב שממשלה בלי נציג ערבי היא לא ממשלת העם כולו. אנחנו מהווים 17% מאוכלוסיית המדינה, אז שאף אחד לא יתהדר בכחונת השיוויון אם אין לנו נציג בממשלה. בצרפת בחרו ראשי-ממשלה יהודי, או אחרי 37 שנים אין זכות לערבי במדינה להגיע לתפקיד שר או סגן-שר?

זה לא עניין אישי. תאמיני לי. אני לא מתלהב להיות סגן-שר בממשלה הזאת, ממשלת האחרות הלאומית. אני יותר חופשי לנקוט בעמדות שאני מאמין בהן כח"כ. כסגן-שר או כשר ידוי תהייה כבולות.

אך יודעת שאני לא תמכתי בממשלה? אני הצבעתי ברגלי. אני לא רוצה לגונן על עמדות הממשלה. עם כל הרצון הטוב, הקואליציה עם הליכוד כובלת למיפלת העבודה את הידיים. אלמלא ממשלת האחרות הלאומית, אני בטוח שהמיפלה שלי לא היתה עושה רעש כזה מנסיעתי לעמאן, ואפילו הייתי מרשה לעצמי להתייעץ.

אז למה אתה לא עוזב את המיפלה?

אני מאמין במיסגרת של מאבק משותף. אני רוצה להיות איפה שאפשר להשפיע יותר. אני לא הסתרת את דעותי: אני לא ציוני. אני לא יכול להיות ציוני. כי הציונות היא תנועה לאומית יהודית, אבל אני מאמין שבתוך המערך אני יכול להשפיע, ואני משפיע.

כלומר, אתה מעדיף להיות זנב לאריות מאשר ראש לשועלים.

אני לא רואה עצמי זנב ואני מתעב זנבות. אבל תראי את יוסי שריד. בתוך מיפלת העבודה מעי מרו היה יותר חזק ויותר חשוב מאשר יוסי שריד בר"ץ, איפה שכולם חושבים כמותו. אילו הייתי נוסע כחבר הרשימה המתקדמת, אף-אחד לא היה מרים גבה. תראי איזה רעש עשתה נסיעתי רק בגלל העובדה שאני חבר מיפלת העבודה.

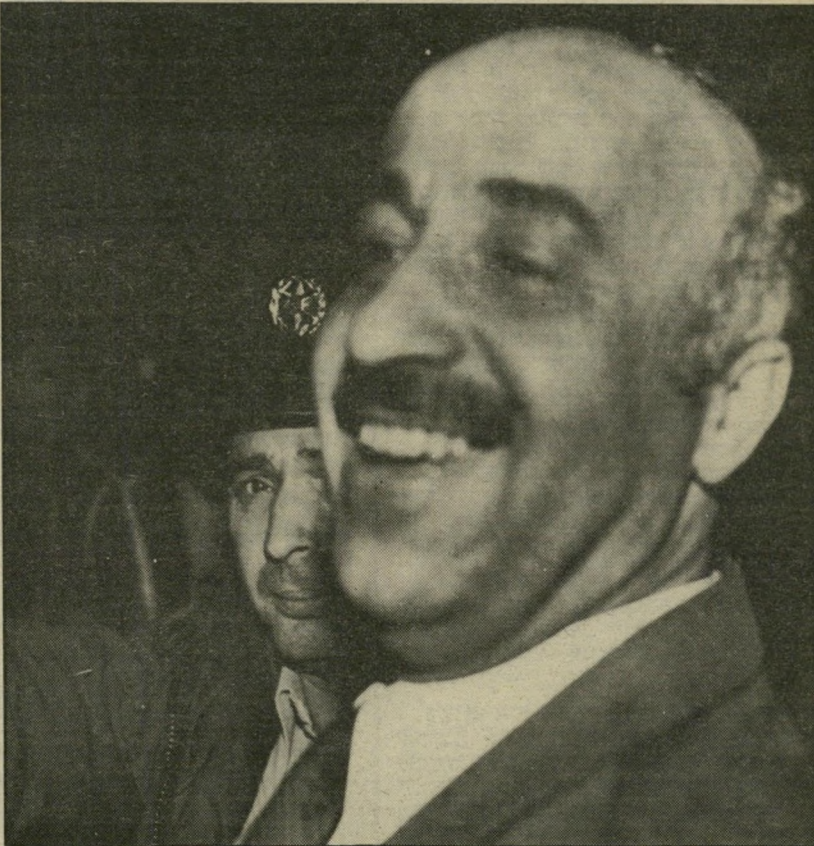
אז כל זמן שאני יכול לפעול בחופשיות, בתהאם לאמונתי ולעמדותי, אני במיפלה. אם יכבלו את ידי, אמצא לי מיסגרת אחרת לפעולה.

אתה מתכוון לנסות שנית להיפגש עם אנשי אש"ף?

מתכוון ומתכנן להיפגש. לשוחח ולהעביר מסר. כי אני מאמין שאין מנוס מקיום דרישה ישראלית-פלסטינית. אני אוהב מאוד את ילדי ואת ילדי היהודים ואת ילדי הפלסטינים. ובנושא הזה אני לא יכול להיות ניטראלי.

במשך שהותך הקצרה בקפריסין הרגשת פחד?

הייתי לבר, בוודאי שפחדתי. אחרי הכל, אני רק בן-אדם.

ח"ב דראושה בנמליהתעופה לוד

אילו היה לי אישור, הייתי טס. למרות כל השידולים!

מחויבות כלפי הסיעה. לא היה הגיוני להתעלם כליל מהמיפלה בניסיונות שנוצרו.

כעת יקראו לך לשיחת-חברים.

אם יקראו, לא אלך. מדוע?

כי זו לא תהיה שיחת-חברים. זה יהיה מעין מישפט.

ואם עוזי ברעם יזמן אותך?

לא חושב שמישהו יעז לזמן, ואפילו יזמן — לא אלך. אני לא אעמוד בפני השיפוט של אף אחד בנושא הזה. עשיתי שליחות-ציבורית מתוך אחריות אישית מלאה. מי שרוצה לעשות מישהו פטריארי, שיעשה לבר. שיקבל החלטות וענייני את עצמו. אותי לא יענישו.

איך הגעת למיפלת העבודה?

הייתי מראשוני המתפקדים הצעירים. הייתי צריך להציג מועמדות לסנף הסדרות המורים בנצרת, ובין-עם קבוצת חברים האמנתי שחיים פה שני עמים. שצריכים לפעול ביחד למען האיני-טרס של המורים. היה לי קשה לעבור את המחסום ולמלא טפסים של מיפלה ציונית, אבל עשיתי את זה.

היה לך אינטרס אישי, היה כדאי לך להפוך לחבר מיפלת העבודה.

אני לא מסתיר שהיה כאן אינטרס, אבל לא אישי. היה לי אינטרס כאורח ערבי לקבל זכויות ולקדם את ענייני, והיה ברור שללא תמיכה יהודית שום דבר לא יזוז.

(המשך מעמוד 7)

אש"ף הוכיח אז את יכולתו למנוע פיגועים גם מצד אירגוני-הסירוב הקיצוניים, שהתנגדו לע"רפאת.

הסכנה התמורה ביותר היא בעת שאירגוני-הטרור הכפופים לסוריה ינסו עתה לבצע בישראל מעשי-זוועה ראוי-תנים, כדי להעביר את האווירה ולה-עמיק את התהום בין שני העמים. טרור זה נועד לפגוע בערפאת ובמדיניותו יותר מאשר בישראל.

השאלה הגדולה בעולם היתה השבוע: איך תגיב ארצות-הברית בחודשים הקרובים על מצב זה? האם מוכן רונלד רגן להקדיש את תקופת-הכהונה השניה שלו כדי לגרום למהפך במרחב? האם הוא ייענה להפצרות ידידי אמריקה במרחב — חוסיין, חוסני מובארכ, המלך פאהד ועוד — לפתוח דף חדש ולקדם יוזמת-שלום שבה ישולב אש"ף?

כרגע אין על כך תשובה. היא תתברר רק במהלך החודשים הקרובים. ברור כי זוהי תיק-וותר של ראשי אש"ף. אם תתאכזב, יתכן כי בשנים הקרובות תתלקח אש המהפכה האיס-לאמית הקיצונית בכל רחבי המרחב.

אם תתגבש, לעומת זאת, מדיניות אמריקאית חדשה, יוכל הדבר להוביל בסופו של דבר לוועידה הבינלאומית, שבה ישתתף אש"ף לצד ישראל.

הדבר יהיה תלוי במידה רבה גם בהתפתחות היחסים בין וושינגטון ומוסקבה, בעתיד הקרוב. יש סימנים לנכונות משני הצדדים להפשרת הקיפאון.

„מיניסטריון האמת“

ציבור הישראלי הנאור, שאינו מור-שפע משטיפת-המוח השיטתית של כל-התיקשות המוררכים במדינה, יכול היה לעקוב אחרי הדברים כמו ענינו, בעיקר באמצעות השי-דורים החיים בטלוויזיה הירדנית.

הוא ראה מושב רציני של קונגרס לאומי, שהוכר מאד את הקונגרסים הציוניים בשנות ה-30 וה-40 ערב קום המדינה.

הוא יכול היה להיווכח במו עיניו כיצד פועלת הדמוקרטיה במוסדות אש"ף. המועצה הלאומית הפלסטינית הוא כיום הפרלמנט הדמוקרטי היחיד בעולם הערבי כולו.

פרשת דראושה (ראה הכדון) הוכיחה בצורה דרמאטית את נכונות אש"ף לקיים דרישה עם ישראלים. גם כשהם מייצגים מיפלות-שילטון ציוניות. אך בעוד שפרשה זו, על סממניה הרצי-ניים וההיתוליים, משכה את תשומת-הלב הכי-ללית בארץ, קרו דברים הרבה יותר חשובים, המוכיחים כי נפתח דף חדש מצד אש"ף.

הקריאה לקיום ועידה בינלאומית, בהשתתפות ישראל ואש"ף, שהתקבלה עליידי המועצה פה אחד, לעיני העולם הערבי כולו, מוכיחה מעבר לכל ספק דבר אחד: אש"ף מוכן עכשיו להידבר במישרין, פנים אל פנים, עם ממשלת-ישראל. המיסגרת המוצעת עצמה חשובה פחות מעובדה זו.

הכדור הוא עכשיו בצד הישראלי של ה-מיגרש.

אך כפי שקבע איתך הבר במאמרו, רואה ממשלת-ישראל בולה — מי אריאל שרון ועד יצחק רבין — סכנה נוראה דווקא במדיניות-השלום של אש"ף.

אנשי הימין רואים בה סכנה, מפני שהיא יכולה להוביל לשלום אשר במיסגרתו תיאלץ ישראל להחזיר את השטחים הכבושים. אנשי ה„שמאל“ בממשלה שותפים לחשש זה. מכיוון שגם הם אינם רוצים להחזיר את כל השטחים, תמורת שלום מלא (השלום תמורת השטחים), כדברי חוסיין). הצניקתים בנייהם חוששים גם שכל תזוזה בדרך לשלום תביא מייד לנפילת ממשלת-האחרות, אשר שימעון פרס דבק בה כאילו היתה בבת-עינו.

אולם ממשלת-ישראל לא התכוונה לאפשר לציבור הישראלי להחליט בעצמו אם הוא מוכן לשלום כזה או לא. במשך השבוע עבר על המדינה גל נורא של שטיפת-מוח, אשר כמעט כל ה„מומחים“ וה„פרשנים“ היו שותפים לה. כליהתיקשות גזו לחלוטין ידיעות וריעות ש-הפרכו את הקו הרישמי. בכל התנהל לפי מיטב השיטות של „מיניסטריון האמת“ בספר 1984, ובסרט על-פי ספר זה, המוקרו עתה בארץ.

הפלסטינים פתחו דף חדש. מני-וגמור עם ממשלת-ישראל שזה ישרא-דף ריק.